

SOCIETATEA FILARMONICA DIN TIMISOARA SINAGOGA DIN CETATEA TIMISOAREI

Societatea Filarmonica din Timisoara s-a constituit in anul 1998, ca o continuatoare a Societatii Filarmonice din Timisoara, fondata in anul 1871.

S.F.T. este o **asociatie neguvernamentala, fara scop patrimonial**, creata in baza dispozitiilor Legii nr.21/1924 (in vigoare la data constituirii Societatii) si inregistrata in Registrul Asociatiilor si Fundatiilor de pe langa instantele din Timisoara.

In prezent, Societatea Filarmonica numara circa **50 de membri** activi si cotizanti.

Consiliul de Conducere al Societatii Filarmonice din Timisoara este format din Alexandra Razvan-Mihalcea (presedinte), Sorina Jecza (vice-presedinte), Corina Raceanu, Gheorghe Ciuhandu, Ioan Fernbach, Victor Neumann (vice-presedinte), Radu Radoslav si Ioan Coriolan Garboni.

Presedintele de onoare al Societatii Filarmonice din Timisoara este Ioan Holender, Directorul Operei de Stat din Viena.

Potrivit statutului si celorlalte acte constitutive, **scopul general** al activitatii Societatii Filarmonice este acela de promovare a culturii si artei in general si a muzicii in special, unul dintre obiectivele importante ale activitatii ei fiind crearea sediului unui centru muzical, intercultural si interconfesional in Timisoara.

Potrivit acestei finalitati, Societatea Filarmonica urmareste crearea unei **sali auditorium**, destinata atat manifestarilor cu caracter muzical, cat si a altor evenimente artistice si culturale in general, precum simpozioane, conferinte etc.

Existenta in Timisoara a unui edificiu de o mare insemnatate istorica, arhitecturala, culturala si ecumenica (**Sinagoga din Cetatea Timisoarei, situata in str. Marasesti nr.6**) a creat premisele unui demers al Societatii Filarmonice, care urmareste sa redea acest monument al orasului si al regiunii, circuitului vietii spirituale a Timisoarei si a intregii zone istorico-geografice in care se gaseste.

Sinagoga, unul dintre cele sase temple mozaice din Timisoara, cladita intre anii 1860-1870 in stil maur, a fost inaugurata in prezenta imparatului Franz-Josef, fiind unul dintre cele mai insemnate edificii de cult din oras si din intreaga regiune.

Sinagoga se afla inregistrata pe lista monumentelor istorice ale Romaniei, la categoria "A".

Datorita scaderii dramatice a numarului credinciosilor mozaici din Timisoara, ca si datorita costurilor mari pe care intretinerea imobilului le presupunea, **Sinagoga a fost inchisa ca lacas de cult**, serviciul religios desfasurandu-se in Sinagoga din cartierul Josefin din Timisoara.

In anul **2001**, Societatea Filarmonica a incheiat un **contract de comodat** (imprumut de folosinta) cu Federatia Comunitatilor Evreiesti din Romania si cu Comunitatea Evreilor din Timisoara (proprietarul tabular - in cartea funciara - a imobilului), prin care, pentru o perioada de 50 de ani

cu incepere de la data incheierii contractului, folosinta edificiului Sinagogii din Cetatea Timisoarei revine Societatii Filarmonice din Timisoara.

In acelasi timp, S.F.T. se obliga prin acest contract sa efectueze lucrarile de renovare si de restaurare a cladirii, in scopul redarii acesteia circuitului cultural si artistic al orasului si al regiunii si in scopul crearii unei sali Auditorium care sa gazduiasca, la randul sau, manifestari cu caracter multicultural, multiethnic si interconfesional, specifice spiritului Timisoarei si al zonei istorico-geografice in care se gaseste.

Conform contractului de comodat si prevederilor legale pe care el se intemeiaza, pe toata durata contractului dreptul de proprietate asupra edificiului si a terenului aferent ce constituie obiectul acestuia este si ramane a Comunitatii Evreilor din Timisoara, fiind inscris ca atare in cartea funciara corespunzatoare bunului imobil.

In demersul sau si in incheierea si derularea contractului de comodat, ca si in evolutia raporturilor dintre proprietar (Comunitatea Evreilor din Timisoara - comodat in cadrul contractului) si Societatea Filarmonica din Timisoara (comodatar in contract), S.F.T. s-a bucurat de sprijinul nemijlocit al Comunitatii Evreiesti din Timisoara - ca entitate - si de cel personal al Eminentei Sale Doctor Ernest Neumann, Prim-Rabinul Cultului Mozaic din Timisoara. De asemenea, in prezent, derularea contractului este agreata de Presedintele Comunitatii Evreilor din Timisoara, Doctor Paul Costin, ca reprezentant al acestei Comunitati.

Pentru a putea gazdui manifestari culturale si artistice cu caracter laic, **Sinagoga a fost desacralizata** de Rabinul sef al Romaniei, Excelenta Sa Menahem Hacohen din Ierusalim.

In realizarea obiectivului propus prin statut si celelalte acte constitutive, de catre Societatea Filarmonica, ca si in indeplinirea obligatiilor contractului de comodat in care este parte, S.F.T. a primit o **finantare din partea organizatiei non-guvernamentale cu sediul in Statele Unite, "World Monuments' Fund", prin programul acesteia intitulat "Jewish Heritage Programme"**.

Suma alocata, **40.000 USD**, a fost destinata efectuarii **studiului de fezabilitate** necesar lucrarilor de restaurare a Sinagogii.

In cursul anilor **2004-2005** au fost finalizate lucrarile unui amplu **studiu de fezabilitate**, realizat de Societatea Filarmonica din Timisoara cu colaborarea firmei de arhitectura "Andreescu-Gaivoronski" din Timisoara (prin arhitectii dr. Ioan Andreescu si dr. Vlad Gaivoronski), precum si a unor specialisti in domeniile vizate: structura de rezistenta a constructiei (prof.univ.dr. Victor Gioncu), pictura murala si fresca (profesorii dr. Ileana Zbirnea si dr. O. Boldura), prof.dr. Paolo Vitali (Roma) pentru tencuiala si zidarie veche.

Pe langa aceasta lucrare, Sinagoga din Cetatea Timisoarei a facut obiectul unui vast demers de **stopare a degradarii**, printr-o **interventie de urgenta in care Primaria orasului Timisoara** (profund implicata in intregul proiect) a investit peste **800 milioane lei vechi**.

In anul 2005, Societatea Filarmonica din Timisoara a decis sa deschida portile Sinagogii din Cetate - inchisa de peste 20 de ani - publicului larg.

In acest scop, cu ajutor financiar si de specialitate din partea Directiei pentru Cultura, Culte si Patrimoniu Cultural National al judetului Timis si a Muzeului Banatului, dar si cu un insemnat ajutor din partea unor voluntari (membri ai Societatii Filarmonice, studenti) s-a realizat o lucrare de igienizare si aducere in stare de utilizare a parterului Sinagogii, prin adunarea si depozitarea detaliilor ornametale cazute sau deteriorate de-a lungul vremii, curatirea propriu-zisa a pardoselii, elementelor de patrimoniu mobil, montarea unor dispozitive de inchidere si de deschidere a salii, amenajarea spatiului in care se desfasoara efectiv actul artistic sau cultural in general.

La data de **24 septembrie 2005**, in prezenta unui public extrem de numeros (cel putin 500 persoane) si entuziast, Sinagoga a fost deschisa printr-un **concert** de muzica de camera, sustinut de Aura Twarowska (alto), Alexandra Gutu (violoncel), Franz Metz (orga) si Cristian Tanau (vioara).

Concertul s-a desfasurat in cadrul Simpozionului international de muzicologie istorica organizat de Societatea Filarmonica din Timisoara sub genericul "Muzica-dialog interetnic. Confluente muzicale interculturale in Banat", la care au participat muzicologi din 7 tari europene.

Manifestarea, la care au participat personalitati din Timisoara si din regiune, s-a bucurat de un mare succes si de o importanta acoperire mediatica.

La data de **16 octombrie 2005**, Societatea Filarmonica din Timisoara, alaturi de Comunitatea Evreilor din Timisoara, au organizat impreuna, in Sinagoga din Cetate, **comemorarea Holocaustului**.

Evenimentul a cuprins o conferinta sustinuta de prof.univ.dr. Victor Neumann, proiectia unui film documentar despre Holocaustul din Romania si un concert de muzica baroc sustinut de cvartetul "La Follia" (Diana Emandi-vioara, Codrin Emandi - vioara, Alexandra Gutu - violocel, Valentina Kohonitz - clavecin).

La **19 noiembrie 2005**, Societatea Filarmonica din Timisoara a organizat, tot in Sinagoga din Cetate, **lansarea volumului "De la Timisoara la Viena" de Ioan Holender, in prezenta autorului, presedinte de onoare al S.F.T.**

Au vorbit despre carte scriitoarea Adriana Babeti si criticul literar Tudorel Urian (consilier al Ministrului Culturii).

Cu acel prilej, a fost prezentat un **moment teatral trilingv regizat de Ada Hausvater Lupu (director al Teatrului National din Timisoara)**, pe un fond muzical de Bartok Bela si a fost decernat premiul de excelenta in cultura pe anul 2005 domnului Ioan Holender.

In colaborare cu un grup de constructori si reparatori de orgi, S.F.T. va initia un demers de **restaurare a orgii istorice din Sinagoga**, orga construita in atelierele Wegenstein din Timisoara la mijlocul secolului al XIX-lea.

Din 2006 pana in prezent, in organizarea Societatii Filarmonice din Timisoara, la Sinagoga din Cetate s-au mai desfasurat:

16-24 septembrie 2006 – festivalul dramaturgiei romanesti (impreuna cu Teatrul National Timisoara)

30 septembrie 2006 – concert lauta renescentista si voce (Caius Hera si Csilla Peter), cu participare actorului Doru Titz Iosif

15 octombrie 2006 – ziua Holocaustului, concert clavecin Erich Turk (Cluj)

21 octombrie 2006 – expozitie (eveniment arta plastica-muzica) Adriana Lucaciu (Anotimpuri Culturale Timisorene – ACT)

Iunie 2007 – concert organizat de primaria Timisoara cu ansamblul de saxofoane din Karlsruhe (Germania)

15 mai 2008 – eveniment Gabriel Banat (initiat de dr.Franz Metz), cu expozitie Franz Metz (documente Gabriel Banat), cu concert de camera (studenti clasa prof. Ioan Fernbach), acordarea titlului de membru de onoare al SFT (Gabriel Banat), expunere dr. Franz Metz.

13 iulie 2008 – concert organizat de Societatea Filarmonica din Timisoara impreuna cu Centrul Cultural Francez din Timisoara, cu prilejul Zilei Nationale a Frantei si a preluarii de catre

Franta a presedintiei Uniunii Europene (au concertat solisti ai Filarmonicii Banatul sub conducerea artistica a lui Eric Baude, directorul Centrului Cultural Francez)

27 iulie 2008 – concert de muzica electronica ambientala, sustinut de artistul Daniel Dorobantu din Timisoara.

20 septembrie 2008 – concert de muzica veche (Evul Mediu si Renastere) cu grupul RENAISSANCE din Beograd (Serbia).

22 septembrie 2008 – concert de muzica baroc cu Orchestra de Camera a Filarmonicii “Banatul”, dirijor Iosif Todea.

10 octombrie 2008 – vizita la Sinagoga a domnului Josef Wegenstein, fiul lui Leopold Wegenstein, constructorul orgii din Sinagoga si a altor orgi istorice din Timisoara si Banat. Domnul Wegenstein a fost insotit de domnul Franz Metz, organist si muzicolog, membru fondator al Societatii Filarmonice din Timisoara.

Aprilie 2009 – lucrari de intretinere si reparatii la Sinagoga.

8 aprilie 2009 – concert cameral al formatiei “The New Cantilena” a Filarmonicii “Banatul”.

17 mai 2009 – concert comemorativ “In memoriam doctor Ernest Neumann, Prim-Rabinul Timisoarei”. Solisti Alexandra Gutu (violoncel), Teodora Ciucur (soprano) si Adriana Dogariu (pian).

22-24 mai 2009 – festival de arte audio-vizuale contemporane “SIMULTAN”.

iulie-august 2009 – realizarea filmului documentar despre Sinagoga din Cetatea Timisoarei, de catre Televiziunea Romana (realizator Ruxandra Tuchel)

octombrie 2009 – participarea Sinagogii din Cetatea Timisoarei la concursul “RESTAURARE”, organizat de Televiziunea Romana intre 30 de monumente istorice si de arta din Romania, aflate in stare avansata de degradare.

9 octombrie 2009 – ZIUA HOLOCAUSTULUI, eveniment organizat la Sinagoga din Cetate de Societatea Filarmonica din Timisoara, Comunitatea Evreilor din Timisoara si Asociatia AGORA UNIT din Timisoara; evenimentul a cuprins cuvantul domnului doctor Paul Costin, presedintele Comunitatii, al doamnei Luciana Friedmann, al doamnei Simona Bigher, urmate de un moment solemn de aprindere a 6 lumanari pe fondul sonor oferit de cantorul Ephraim Neumann si de doua momente muzicale cu Jeana Codreanu, Olimpia Cirimpei si Donata Lindemann si cu violonista Stefania Manga Gligor de la clasa profesor dr. Ioan Fernbach.

28 octombrie 2009 – vizitarea Sinagogii din Cetate de catre grupul de studenti in stiinte teologice de la Universitatea din Viena, eveniment organizat in colaborare cu Mitropolia Ortodoxa a Banatului.

25 mai 2010 – spectacolul organizat de Comunitatea Evreilor din Timisoara impreuna cu Centrul Cultural Francez din Timisoara cu ocazia Zilelor Culturii Evreiesti la Timisoara, spectacol a carui protagonista a fost actrita Maia Morgenstern.

Alexandra Razvan-Mihalcea
presedintele Societatii Filarmonice din Timisoara